

Dobrovoljnog penzijskog fonda Ekvilibrio

**Finansijski izveštaji
31. decembar 2023. godine i
Izveštaj nezavisnog revizora**

Dobrovoljnog penzijskog fonda Ekvilibrio

SADRŽAJ	Strana
Izveštaj nezavisnog revizora	1 – 2
Finansijski izveštaji:	
Bilans uspeha	3
Bilans stanja	4
Izveštaj o promenama na neto imovini	5
Izveštaj o tokovima gotovine	6 – 7
Napomene uz finansijske izveštaje	1 – 26

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

ČLANOVIMA DOBROVOLJNOG PENZIJSKOG FONDA EKVILIBRIO

Mišljenje

Izvršili smo reviziju finansijskih izveštaja Dobrovoljnog penzijskog fonda Ekvilibrio, (u daljem tekstu: "Fond") koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2023. godine, bilans uspeha, izveštaj o promenama na neto imovini i izveštaj o tokovima gotovine za godinu koja se završila na taj dan, kao i napomene uz finansijske izveštaje koje uključuju sumarni pregled značajnih računovodstvenih politika.

Po našem mišljenju, priloženi finansijski izveštaji prikazuju objektivno i istinito finansijsko stanje Fonda na dan 31. decembra 2023. godine i rezultate njegovog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završila na taj dan, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i ostalim računovodstvenim propisima u Republici Srbiji.

Osnova za mišljenje

Reviziju smo izvršili u skladu sa standardima revizije primenljivim u Republici Srbiji. Naše odgovornosti u skladu sa tim standardima su detaljnije opisane u odeljku izveštaja koji je naslovljen Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izveštaja. Mi smo nezavisni u odnosu na Fond u skladu sa Međunarodnim etičkim kodeksom za profesionalne računovođe (uključujući Međunarodne standarde nezavisnosti) Odbora za međunarodne etičke standarde za računovođe (IESBA Kodeks) i etičkim zahtevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izveštaja u Republici Srbiji, i ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa ovim zahtevima i IESBA Kodeksom.

Smatramo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i adekvatni da nam pruže osnovu za naše mišljenje.

Ostala pitanja

Finansijski izveštaji Društva za godinu koja se završila 31. decembra 2022. godine bili su predmet revizije drugog revizora koji je dana 20.02.2023. godine o njima izrazio mišljenje bez rezerve.

Odgovornost rukovodstva i lica ovlašćenih za upravljanje za finansijske izveštaje

Rukovodstvo DDOR Garant a.d. Beograd Društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom je odgovorno za pripremu i fer prezentaciju ovih finansijskih izveštaja u skladu sa Zakonom o računovodstvu i ostalim računovodstvenim propisima u Republici Srbiji, Zakonom o dobrovoljnim penzijskim fondovima i penzijskim planovima i regulativom Narodne banke Srbije koja propisuje finansijsko izveštavanje dobrovoljnih penzijskih fondova i za one interne kontrole za koje odredi da su potrebne za pripremu finansijskih izveštaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled prevare ili greške.

Pri sastavljanju finansijskih izveštaja, rukovodstvo je odgovorno za procenu sposobnosti Fonda da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti obelodanjujući, po potrebi, pitanja koja se odnose na stalnost poslovanja i primenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namerava da likvidira Fond ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim da to uradi.

Lica ovlašćena za upravljanje su odgovorna za nadgledanje procesa finansijskog izveštavanja Fonda.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izveštaja

Naš cilj je sticanje uveravanja u razumnoj meri o tome da finansijski izveštaji, uzeti u celini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled prevare ili greške; i izdavanje izveštaja revizora koji sadrži naše mišljenje. Uveravanje u razumnoj meri označava visok nivo uveravanja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa standardima revizije primenljivim u Republici Srbiji uvek otkriti materijalno pogrešne iskaze ako takvi iskazi postoje. Pogrešni iskazi mogu da nastanu usled prevare ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako je razumno očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donete na osnovu ovih finansijskih izveštaja.

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

ČLANOVIMA DOBROVOLJNOG PENZIJSKOG FONDA EKVILIBRIO

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izveštaja (nastavak)

Kao deo revizije u skladu sa standardima revizije primenljivim u Republici Srbiji, mi primenjujemo profesionalno prosuđivanje i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Isto tako, mi:

- Vršimo identifikaciju i procenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izveštajima, nastalih usled prevare ili greške; osmišljavanje i obavljanje revizijskih postupaka koji su prikladni za te rizike; i pribavljanje dovoljno adekvatnih revizijskih dokaza da obezbede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat prevare je veći nego za pogrešne iskaze nastale usled greške, zato što prevara može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilazanje interne kontrole.
- Stičemo razumevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema internih kontrola Fonda.
- Vršimo procenu primenjenih računovodstvenih politika i u kojoj meri su razumne računovodstvene procene i povezana obelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.
- Donosimo zaključak o prikladnosti primene načela stalnosti kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i, na osnovu prikupljenih revizijskih dokaza, da li postoji materijalna neizvesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti Fonda da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvesnost, dužni smo da u svom izveštaju skrenemo pažnju na povezana obelodanjivanja u finansijskim izveštajima ili, ako takva obelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo svoje mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima prikupljenim do datuma izveštaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posledicu da imaju da Fond prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- Vršimo procenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja finansijskih izveštaja, uključujući obelodanjivanja, i da li su u finansijskim izveštajima prikazane osnovne transakcije i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

Saopštavamo licima ovlašćenim za upravljanje, između ostalog, planirani obim i vreme revizije i značajne revizijske nalaze, uključujući sve značajne nedostatke internih kontrola koje smo identifikovali tokom revizije.

Beograd, 16. februar 2024. godine

Olivera Andrijašević
Ovlašćeni revizor
Deloitte d.o.o. Beograd

Popunjiva društvo za upravljanje																						
2	0	2	3	0	2	4	0		6	6	3	0		1	0	4	7	4	6	7	0	8
Matični broj								Šifra delatnosti				PIB										
Naziv fonda: DDOR-GARANT EKVILIBRIO DPF																						
Registarski broj fonda: 1000265																						
Naziv društva za upravljanje: DDOR-GARANT AD BEOGRAD																						

BILANS USPEHA
za period koji se završava 31.12.2023

(iznosi u hiljadama dinara)

Račun	Pozicija	AOP	Napomena	Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
602-502	Neto dobiti od prodaje hartija od vrednosti i investicionih jedinica otvorenih investicionih fondova	1001		0	0
502-602	Neto gubici od prodaje hartija od vrednosti i investicionih jedinica otvorenih investicionih fondova	1002	3.2	0	19.745
603-503	Neto dobiti od usklađivanja vrednosti hartija od vrednosti i investicionih jedinica otvorenih investicionih fondova	1003	3.3;5	319.767	0
503-603	Neto gubici od usklađivanja vrednosti hartija od vrednosti i investicionih jedinica otvorenih investicionih fondova	1004	3.3;5	0	365.985
604-504	Neto pozitivne kursne razlike	1005		0	0
504-604	Neto negativne kursne razlike	1006	3.1;6	2.381	4.228
605-505	Neto dobiti od prodaje nepokretnosti	1007		0	0
505-605	Neto gubici od prodaje nepokretnosti	1008		0	0
606-506	Neto dobiti od usklađivanja vrednosti nepokretnosti	1009		0	0
506-606	Neto gubici od usklađivanja vrednosti nepokretnosti	1010		0	0
600	Prihodi od kamata	1011	3.4;7	37.600	18.580
601	Prihodi od dividendi	1012		0	0
607	Prihodi od zakupa	1013		0	0
609	Drugi prihodi	1014	3.7;9	2	5
500	Troškovi naknada društvu za upravljanje	1015	3.5;8	70.581	73.259
507	Troškovi u vezi s kupovinom, prodajom i prenosom hartija od vrednosti	1016	3.6;10	134	150
508	Troškovi tekućeg održavanja nepokretnosti	1017		0	0
509	Drugi rashodi	1018		0	0
	Dobitak (1001-1002+1003-1004+1005-1006+1007-1008+1009-1010+1011+1012+1013+1014-1015-1016-1017-1018)	1019		284.273	0
	Gubitak (1002-1001-1003+1004-1005+1006-1007+1008-1009+1010-1011-1012-1013-1014+1015+1016+1017+1018)	1020		0	444.782

U Beogradu,

Dana 16.02.2024.

Zakonski zastupnik društva za upravljanje

Popunjiva društvo za upravljanje																				
2	0	2	3	0	2	4	0	6	6	3	0	1	0	4	7	4	6	7	0	8
Matični broj							Šifra delatnosti					PIB								
Naziv fonda: DDOR-GARANT EKVILIBRIO DPF																				
Registarski broj fonda: 1000265																				
Naziv društva za upravljanje: DDOR-GARANT AD BEOGRAD																				

BILANS STANJA – IZVEŠTAJ O NETO IMOVINI
na dan 31.12.2023

(iznosi u hiljadama dinara)

Klasa računa, grupa računa, račun	Pozicija	AOP	Napomena	Tekuća godina	Prethodna godina	
					Kraj perioda	Početak perioda
1	2	3	4	5	6	7
	IMOVINA					
10	Gotovina	0001	3.8;11	69.645	15.989	63.183
11	Potraživanja od društva za upravljanje	0002	3.9;12	6	6	13
12	Druga potraživanja	0003	12	246	23	5
200, 203, deo 205, 210, 211	Hartije od vrednosti međunarodnih finansijskih institucija, država i centralnih banaka	0004	3.10;13	5.165.032	4.931.506	5.946.139
204, deo 205, 212	Dužničke hartije od vrednosti privrednih društava	0005		0	0	0
202, 213	Depozitne potvrde	0006		0	0	0
206, 215	Otvoreni investicioni fondovi	0007	3.11;14	2	2	37.884
207, 214	Akcije	0008		0	0	0
201	Depoziti kod banaka	0009	3.10;15	537.310	622.504	151.726
208	Nepokretnosti	0010		0	0	0
209, 219	Druga ulaganja fondas	0011		0	0	0
	UKUPNA IMOVINA (od 0001 do 0011)	0012		5.772.241	5.570.030	6.198.950
	OBAVEZE					
30	Obaveze prema društvu za upravljanje	0401	3.12;16	6.941	6.787	7.418
31	Druge obaveze iz poslovanja	0402	3.13;16	1	0	21.390
4	Obaveze po osnovu članstva	0403	3.14;16	266	143	92
	UKUPNE OBAVEZE (od 0401 do 0403)	0404		7.208	6.930	28.900
	NETO IMOVINA					
800	Neto uplate	0405	3.15;3.16;17	2.830.167	2.912.507	3.074.675
801	Dobitak tekuće godine	0406		284.273	0	0
802	Dobitak ranijih godina	0407		3.105.838	3.105.838	3.105.838
803	Gubitak tekuće godine	0408		0	444.782	2.794
804	Gubitak ranijih godina	0409		455.245	10.463	7.669
	SVEGA NETO IMOVINA RASPOLOŽIVA ZA PENZIJE (0405 + 0406 + 0407-0408-0409)	0410		5.765.033	5.563.100	6.170.050

U Beogradu,

Dana 16.02.2024.

Zakonski zastupnik društva za upravljanje

Popunjava društvo za upravljanje																				
2	0	2	3	0	2	4	0	6	6	3	0	1	0	4	7	4	6	7	0	8
Matični broj							Šifra delatnosti					PIB								
Naziv fonda: DDOR-GARANT EKVILIBRIO DPF																				
Registarski broj fonda: 1000265																				
Naziv društva za upravljanje: DDOR-GARANT AD BEOGRAD																				

IZVEŠTAJ O PROMENAMA NA NETO IMOVINI
za period koji se završava 31.12.2023

(iznosi u hiljadama dinara)

Klasa računa , račun	Pozicija	AOP	Napomena	Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
8	Neto imovina na dan 1. januara	4001		5.563.100	6.170.050
801	Dobitak tekuće godine	4002		284.273	0
803	Gubitak tekuće godine	4003		0	444.782
410	Uplate članova	4004		170.201	173.258
411	Uplate poslodavaca	4005		148.863	148.921
412	Uplate drugih fondova po osnovu promene članstva	4006		13.306	34.394
413	Nerasporedene uplate	4007		0	0
400	Programirane isplate	4008		47.008	69.147
401	Isplate društvima za osiguranje	4009		0	0
402	Jednokratne isplate	4010		290.582	373.776
403	Isplate drugim fondovima po osnovu promene članstva	4011		53.490	57.541
409	Isplate po drugim osnovama	4012		23.630	18.277
	Neto povećanje neto imovine (4002- 4003 + 4004 + 4005 + 4006 + 4007-4008-4009-4010-4011-4012)	4013		201.933	0
	Neto smanjenje neto imovine (4003-4002-4004-4005-4006-4007 + 4008 + 4009 + 4010 + 4011 + 4012)	4014		0	606.950
	Neto imovina na dan 31. decembra (4001 + 4013-4014)	4015		5.765.033	5.563.100

U Beogradu,

Dana 16.02.2024.

Zakonski zastupnik društva za upravljanje

Popunjava društvo za upravljanje																				
2	0	2	3	0	2	4	0	6	6	3	0	1	0	4	7	4	6	7	0	8
Matični broj								Šifra delatnosti				PIB								
Naziv fonda: DDOR-GARANT EKVILIBRIO DPF																				
Registarski broj fonda: 1000265																				
Naziv društva za upravljanje: DDOR-GARANT AD BEOGRAD																				

IZVEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE
za period koji se završava 31.12.2023.

(iznosi u hiljadama dinara)

POZICIJA		AOP	Tekuća godina	Prethodna godina
1		2	3	4
A	TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
I	Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (od 3002 do 3008)	3001	571.714	917.144
1.	Prilivi po osnovu prodaje hartija od vrednosti i investicionih jedinica otvorenih investicionih fondova	3002	218.919	662.776
2.	Prilivi po osnovu prodaje nepokretnosti	3003	0	0
3.	Prilivi po osnovu kamata	3004	31.540	5.819
4.	Prilivi po osnovu dividendi	3005	0	0
5.	Prilivi od zakupa nepokretnosti	3006	0	0
6.	Neto prilivi po osnovu depozita	3007	320.933	248.215
7.	Ostali prilivi	3008	322	334
II	Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (od 3010 do 3016)	3009	444.151	810.473
1.	Odlivi po osnovu kupovine hartija od vrednosti i investicionih jedinica otvorenih investicionih fondova	3010	134.887	21.370
2.	Odlivi po osnovu troškova kupovine, prodaje i prenosa hartija od vrednosti	3011	143	166
3.	Odlivi po osnovu kupovine nepokretnosti	3012	0	0
4.	Odlivi po osnovu tekućeg održavanja nepokretnosti	3013	0	0
5.	Neto odlivi po osnovu depozita	3014	230.000	706.308
6.	Odlivi po osnovu naknada društvu za upravljanje	3015	78.811	82.307
7.	Ostali odlivi	3016	310	322
III	Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (3001 - 3009)	3017	127.563	106.671
IV	Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (3009 - 3001)	3018	0	0
B	TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA		341.931	366.787
I	Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (od 3020 do 3023)	3019		
1.	Prilivi po osnovu uplata članova	3020	174.859	177.869
2.	Prilivi po osnovu uplata poslodavaca	3021	152.589	152.727
3.	Prilivi iz drugih fondova po osnovu promene članstva	3022	13.306	34.394
4.	Ostali prilivi	3023	1.177	1.797
II	Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (od 3025 do 3029)	3024	415.763	520.507
1.	Odlivi po osnovu programiranih isplata članovima	3025	46.886	69.096
2.	Odlivi po osnovu isplata društvima za osiguranje	3026	0	0
3.	Odlivi po osnovu jednokratnih isplata članovima	3027	290.582	373.776
4.	Odlivi po osnovu isplata drugim fondovima po osnovu promene članstva	3028	53.489	57.541
5.	Ostali odlivi	3029	24.806	20.094
III	Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (3019- 3024)	3030	0	0
IV	Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (3024 - 3019)	3031	73.832	153.720
V.	SVEGA NETO PRILIVI GOTOVINE (3017 + 3030)	3032	127.563	106.671
G.	SVEGA NETO ODLIVI GOTOVINE (3018 + 3031)	3033	73.832	153.720

D.	NETO POVEĆANJE GOTOVINE (3032 - 3033)	3034	53.731	0
Đ.	NETO SMANJENJE GOTOVINE (3033 - 3032)	3035	0	47.049
E.	GOTOVINA NA POČETKU GODINE (Napomena:)	3036	15.989	63.183
Ž.	Pozitivne kursne razlike po osnovu preračuna gotovine	3037	121	212
Z.	Negativne kursne razlike po osnovu preračuna gotovine	3038	196	357
I.	GOTOVINA NA KRAJU PERIODA (Napomena:) (3034-3035 + 3036 + 3037-3038)	3039	69.645	15.989

U Beogradu,

Dana 16.02.2024.

Zakonski zastupnik društva za
upravljanje

Ju

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

1. OPŠTE INFORMACIJE O FONDU I POLITIKE INVESTIRANJA

„Garant penzijsko društvo“, društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom a.d., Beograd (u daljem tekstu „Društvo“) je upisano u Registar privrednih subjekata 14. decembra 2006. godine i evidentirano pod brojem BD. 216998/2006.

Društvo je 16. novembra 2006. godine dobilo dozvolu za rad na osnovu Rešenja Narodne banke Srbije G. br. 10178. i registrovano je za obavljanje poslova organizovanja i upravljanja dobrovoljnim penzijskim fondom. Društvo upravlja dobrovoljnim penzijskim fondom, donosi investicione odluke, vrši programirane isplate, obavlja administrativne i marketinške poslove i aktivnosti i druge poslove u skladu sa Zakonom o dobrovoljnim penzijskim fondovima i penzijskim planovima (Službeni glasnik RS 85/2005 i 31/2011).

Na osnovu rešenja Narodne banke Srbije G. Br.10179, Društvo je dobilo dozvolu za organizovanje „Garant“ Dobrovoljnog penzijskog fonda (u daljem tekstu „Fond“) i upravljanje tim Fondom.

Broj u registru dobrovoljnih penzijskih fondova Narodne banke Srbije „DDOR-Garant“ Dobrovoljnog penzijskog fonda je 1000265.

Fond je osnovan i radi po Zakonu o dobrovoljnim penzijskim fondovima i penzijskim planovima (Službeni glasnik RS broj 85/2005 i 31/2011), i odlukama iz oblasti poslova nadzora društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima. U smislu odredbi Zakona o dobrovoljnim penzionim fondovima i penzijskim planovima, Fond je institucija kolektivnog investiranja u okviru koje se prikuplja i ulaže penzijski doprinos u različite vrste imovine sa ciljem ostvarenja prihoda i smanjenja rizika ulaganja. Fond se organizuje radi prikupljanja novčanih sredstava uplatom penzijskog doprinosa od strane obveznika uplate i ulaganja tih sredstava sa ciljem povećanja vrednosti imovine fonda uz uvažavanje penzionih planova i politika utvrđenih Prospektom i Statutom Fonda.

U skladu sa Rešenjem Narodne banke Srbije br. 1832 od 29. marta 2013. godine izvršeno je spajanje uz pripajanje dobrovoljnih penzijskih fondova „DDOR Garant“ i „Triglav Penzija“ dana 5. aprila 2013. godine na taj način što je fond „Triglav Penzija“ preneo na Fond (kao sticaocu) celokupnu svoju imovinu i obaveze i prestao da postoji bez raspuštanja.

U skladu sa rešenjem Narodne banke Srbije G br. 11064 od 12. decembra 2013. godine izvršeno je spajanje uz pripajanje dobrovoljnih penzijskih fondova „DDOR Garant“ i „Societe Generale Ekvilibrio“ dana 20. decembra 2013. godine na taj način što je fond „Societe Generale Ekvilibrio“ preneo na Fond (kao sticaocu) celokupnu svoju imovinu i obaveze i prestao da postoji bez raspuštanja. Nakon spajanja, Fond je nastavio poslovanje pod novim poslovnim imenom „DDOR Garant Ekvilibrio“.

Imovina Fonda u svojini je članova Fonda, srazmerno njihovom udelu u imovini Fonda i odvojena je od imovine Društva. Imovina Fonda se vodi na računu kod Kastodi banke. Ugovor o kastodi poslovima sklopljen je sa Societe Generale bankom a.d., Beograd, dana 26. marta 2014. godine, i otvoren je račun Fonda broj 275-0010222584813-87 na kome se vodi imovina Fonda. Societe Generale Banka Srbija a.d. Beograd je 25.9.2019. godine, promenila svoje poslovno ime u OTP Banka Srbija a.d. Beograd. Banka je poslovala pod ovim imenom do 30.04.2021. Od 30.04.2021. godine posluje pod nazivom OTP banka Srbija a.d. Novi sad i novi račun Fonda je 325-9500500193098-89.

Sredstva se u Fond prikupljaju uplatom članova Fonda i njihovih poslodavaca. Minimalni iznos uplate je 500,00 dinara.

Registrovano sedište Fonda je u Beogradu na adresi Maršala Birjuzova br. 3 -5, Beograd. Na dan 31. decembra 2023. godine broj članova Fonda je 54.774.

Struktura članova (broj sklopljenih ugovora/računa):

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Individualni računi sa fizičkim licima	14.627	14.772
Individualni računi sa pravnim licima	40.147	40.761
Ukupno članova	54.774	55.533

Pravo člana Fonda na povlačenje i raspolaganje akumuliranim sredstvima stiče se sa navršene 58. godine života, a mora započeti najkasnije sa navršene 70 godina života. Lica koja su sklopila ugovore o penzijskom planu do dana stupanja Zakona o dobrovoljnim penzijskim fondovima i penzijskim planovima (Sl.Glasnik RS 85/2005 i 31/2011), od 16. maja 2011. godine stekli su pravo na povlačenje i raspolaganje akumuliranim sredstvima sa navršene 53 godine života. Izuzetno, povlačenje akumuliranih sredstava

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

1. OPŠTE INFORMACIJE O FONDU I POLITIKE INVESTIRANJA (nastavak)

može početi i pre navršene 53. godine života u slučaju trajne nesposobnosti za rad prema nalazu Republičkog Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srbije. Akumulirana sredstva se mogu povući jednokratnom isplatom, programiranom isplatom, kupovinom anuiteta ili kombinacijom ovih načina. U slučaju smrti člana Fonda, akumulirana suma je nasledna.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izveštaja

Pravna lica i preduzetnici u Republici Srbiji su u obavezi da vođenje poslovnih knjiga, priznavanje i procenjivanje imovine i obaveza, prihoda i rashoda, sastavljanje, prikazivanje, dostavljanje i obelodanjivanje finansijskih izveštaja vrše u skladu sa Zakonom o računovodstvu (u daljem tekstu "Zakon", objavljen u "Sl. glasnik RS", br. 73/2019 i 44/2021), kao i u skladu sa ostalom primenljivom podzakonskom regulativom. Društvo, kao veliko pravno lice u obavezi je da primenjuje Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja ("MSFI"), koji u smislu navedenog zakona, obuhvataju: Okvir za pripremanje i prikazivanje finansijskih izveštaja ("Okvir"), Međunarodni računovodstveni standardi ("MRS"), Međunarodni standardi finansijskog izveštavanja ("MSFI") i sa njima povezana tumačenja, izdata od Komiteta za tumačenje računovodstvenih standarda ("IFRIC"), naknadne izmene tih standarda i sa njima povezana tumačenja, odobreni od Odbora za međunarodne računovodstvene standarde ("IASB" ili "Odbor"), čiji je prevod utvrdilo i objavilo ministarstvo nadležno za poslove finansija.

Rešenjem Ministarstva Finansija Republike Srbije od 10. septembra 2020. godine, koje je objavljeno u Službenom glasniku RS br. 123/2020 od 13. oktobra 2020. godine, utvrđeni su i objavljeni prevodi osnovnih tekstova MSFI i MRS, i Konceptualni okvir izdati od strane Odbora, kao i prevodi povezanih tumačenja izdatih od strane IFRIC. Na osnovu Rešenja o utvrđivanju prevoda br. 401-00-4351/2020-16, Konceptualni okvir, MRS, MSFI, IFRIC i sa njima povezana tumačenja koja su prevedena, u primeni su za finansijske izveštaje koji se sastavljaju na dan ili posle 31. decembra 2021. godine i primenjeni su prilikom pripreme priloženih finansijskih izveštaja.

Osim pomenutog, pojedina zakonska i podzakonska regulativa u Republici Srbiji definiše određene računovodstvene postupke, što ima za posledicu dodatna odstupanja od MSFI kao što sledi:

- Društvo je ove finansijske izveštaje sastavilo u skladu sa zahtevima Odlukom Narodne banke Srbije o Kontnom okviru i sadržini računa u Kontnom okviru za dobrovoljne penzijske fondove (Službeni glasnik Republike Srbije broj 93/2020) i formatu propisanom Odlukom Narodne banke Srbije o sadržaju i formi obrazaca finansijskih izveštaja dobrovoljne penzijske fondove („Službeni glasnik RS“, br. 93/2020), **koji odstupa od formata definisanog u MRS 1 (revidiran) – “Prezentacija finansijskih izveštaja” i MRS 7 – “Izveštaj o tokovima gotovine”**.

- **Određenim podzakonskom aktima koji su na snazi u tekućem periodu zahteva se priznavanje, vrednovanje i klasifikacija sredstava, obaveza i kapitala, kao i prihoda i rashoda koji odstupaju od zahteva prevedenih i usvojenih MSFI i MRS.**

U skladu sa navedenim, a imajući u vidu potencijalno materijalne efekte koje odstupanja računovodstvenih **propisa Republike Srbije od MSFI i MRS mogu imati na realnost i objektivnost finansijskih izveštaja Društva, ovi finansijski izveštaji se ne mogu smatrati finansijskim izveštajima sastavljenim u saglasnosti sa MSFI i MRS.**

Prilikom sastavljanja ovih finansijskih izveštaja, Društvo nije primenilo MSFI i MRS koji u svojim odredbama dozvoljavaju raniju primenu niti je primenilo standarde čiji prevod nije utvrdilo i objavilo ministarstvo nadležno za poslove finansija.

Finansijski izveštaji su sastavljeni u skladu sa načelom istorijskog troška, osim ako nije drugačije navedeno u računovodstvenim politikama koje su date dalje u tekstu.

Društvo je u sastavljanju ovih finansijskih izveštaja primenjivalo računovodstvene politike obrazložene u napomeni 3.

U skladu sa Zakonom o računovodstvu finansijski izveštaji Društva su iskazani u hiljadama dinara. Dinar predstavlja zvaničnu izveštajnu valutu u Republici Srbiji.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA (nastavak)

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izveštaja (nastavak)

Ovi pojedinačni finansijski izveštaji odobreni su od strane izvršnog direktora Društva dana **12.02.2024.** godine.

2.2. Načelo stalnosti poslovanja

Finansijski izveštaji su pripremljeni u skladu sa načelom stalnosti poslovanja ("going concern" konceptom), koje podrazumeva da će Društvo nastaviti da posluje u neograničenom periodu u predvidljivoj budućnosti.

2.3. Uporedni podaci

Društvo je prikazalo uporedne podatke Fonda za period od 1. januara do 31. decembra 2022. godine i na dan 31. decembar 2022. godine.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I POLITIKE INVESTIRANJA

Politike investiranja

Imovina Fonda ulaže se sa ciljem povećanja ukupnog prinosa u korist članova Fonda u skladu sa:

- 1) načelom sigurnosti imovine Fonda - u strukturi portfolija Fonda nalaze se hartije od vrednosti izdavalaca sa visokim kreditnim rejtingom;
- 2) načelom diversifikacije portfolija - u strukturi portfolija Fonda nalaze se hartije od vrednosti koje se razlikuju prema vrsti i izdavaocima, kao i prema drugim obeležjima;
- 3) načelom održavanja odgovarajuće likvidnosti - u strukturi portfolija Fonda nalaze se hartije od vrednosti koje se mogu brzo i efikasno kupiti i prodati po relativno ujednačenoj i stabilnoj ceni.

Imovina fonda može se ulagati do sledećih iznosa:

- 1) Bez ograničenja u dužničke hartije od vrednosti koje izdaju Narodna banka Srbije i Republika Srbija, kao i dužničke hartije od vrednosti koje izdaju autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave u Republici Srbiji i druga pravna lica uz garanciju Republike Srbije;
- 2) ukupno do 50% imovine fonda u:
 - dužničke hartije od vrednosti koje izdaju autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave u Republici Srbiji,
 - dužničke hartije od vrednosti koje u Republici Srbiji izdaju međunarodne finansijske institucije čiji je Republika Srbija član,
 - dužničke hartije od vrednosti koje u inostranstvu izdaju međunarodne finansijske institucije,
 - dužničke hartije od vrednosti koje izdaju strane države ili strana pravna lica s minimalnim kreditnim rejtingom „A“, koji su agencije za procenu boniteta Standard&Poor's i Fitch-IBCA utvrdile s najmanje „A“, odnosno Moody's s najmanje „A2“,
 - hipotekarne obveznice koje se izdaju na teritoriji Republike Srbije,
 - dužničke hartije od vrednosti koje izdaju pravna lica sa sedištem u Republici Srbiji kojima se trguje na organizovanom tržištu u Republici Srbiji,
 - kratkoročne dužničke hartije od vrednosti koje izdaju ili za koje garantuju banke sa sedištem u Republici Srbiji u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala;
- 3) ukupno do 40% imovine fonda u:
 - akcije koje izdaju pravna lica sa sedištem u Republici Srbiji kojima se trguje na organizovanom tržištu u Republici Srbiji,
 - akcije stranih pravnih lica koje su listirane i kojima se trguje na berzanskim tržištima država članica Evropske unije, odnosno OECD-a;

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I POLITIKE INVESTIRANJA (nastavak)

- 4) ukupno do 35% imovine fonda – u novčane depozite u bankama sa sedištem u Republici Srbiji osnovanim u skladu sa zakonom kojim se uređuju banke;
- 5) ukupno do 5% imovine fonda – u investicione jedinice otvorenih investicionih fondova kojima upravljaju društva za upravljanje investicionim fondovima (u daljem tekstu: društvo za upravljanje) sa sedištem u Republici Srbiji, odnosno u državama članicama Evropske unije i OECD-a;
- 6) ukupno do 10% imovine fonda u:
 - depozitne potvrde koje izdaju banke sa sedištem u Republici Srbiji,
 - depozitne potvrde koje izdaju banke sa sedištem u državama članicama Evropske unije, odnosno OECD-a na osnovu deponovanih hartija od vrednosti koje izdaju međunarodne finansijske institucije, dužničke hartije od vrednosti koje izdaju strane države ili strana pravna lica sa minimalnim kreditnim rejtingom „A“, a koji utvrđuju agencije za procenu boniteta *Standard and Poor's*, *Fitch-IBCA* ili *Moody's* i akcije stranih pravnih lica koje su listirane i kojima se trguje na berzanskim tržištima država članica EU, odnosno OECD-a
- 7) ukupno do 5% imovine fonda – u nepokretnosti na teritoriji Republike Srbije.

Ukupno ulaganje imovine fonda u inostranstvu po svim osnovama ne može preći iznos od 10% imovine fonda.

Imovina fonda ne može se ulagati u finansijske derivate, ne mogu se zauzimati nepokrivene kratke pozicije (*short selling*), ne može se davati u zajam, niti društvo za upravljanje, za račun fonda, može pozajmljivati sredstva od drugih lica.

Imovina Fonda ne može se ulagati u hartije od vrednosti koje izdaje društvo za upravljanje, kustodi banka kod koje se vodi račun Fonda, brokersko-dilersko društvo, odnosno ovlašćena banka koja za društvo za upravljanje obavlja poslove posredovanja u trgovanju hartijama od vrednosti, akcionar društva za upravljanje i povezano lice sa ovim licima.

Strateška alokacija

Prema odluci Narodne banke Srbije svaki fond je obavezan da postavi svoj benchmark ulaganja u finansijske instrumente. Ovi parametri su iskazani u Prospektu Fonda koji je odobren od strane NBS.

Opis	% ulaganja
Državni dug	65% – 100%
Akcije	0% – 10%
Depoziti i novac	0% – 35%
Ostalo	0% – 15%

Ciljani udeo investiranja se potom donosi u skladu sa ovim parametrima.

3.1. Poslovne promene u stranoj valuti

Poslovne promene nastale u stranim sredstvima plaćanja preračunate su u dinare po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan poslovne promene. Sredstva i obaveze iskazane u stranim sredstvima plaćanja na dan bilansa stanja, preračunati su u dinare po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

Positivne i negativne kursne razlike nastale prilikom poslovnih transakcija u stranim sredstvima plaćanja i prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranim sredstvima plaćanja knjižene su u korist ili na teret bilansa uspeha, kao dobici ili gubici po osnovu kursnih razlika.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I POLITIKE INVESTIRANJA (nastavak)

3.2. Dobici/gubici od prodaje hartija od vrednosti i investicionih jedinica otvorenih investicionih fondova

Dobici/gubici od prodaje hartija od vrednosti i investicionih jedinica otvorenih investicionih fondova predstavljaju realizovane dobitke/gubitke koji nastaju pri prodaji hartija od vrednosti i investicionih jedinica otvorenih investicionih fondova i priznaju se kao prihodi ili rashodi perioda u kom nastaju. Dobitak nastaje u slučaju kada se pri prodaji hartija od vrednosti i investicionih jedinica otvorenih investicionih fondova ostvari veća cena od knjigovodstvene vrednosti hartija/IJ kojima se trguje i jednak je pozitivnoj razlici između prodajne i knjigovodstvene cene. Gubitak nastaje u slučaju kada se pri prodaji hartija od vrednosti i investicionih jedinica otvorenih investicionih fondova ostvari manja cena od knjigovodstvene vrednosti hartija/IJ kojima se trguje i jednak je negativnoj razlici između prodajne i knjigovodstvene cene.

3.3. Dobici/gubici od usklađivanja vrednosti hartija od vrednosti i investicionih jedinica otvorenih investicionih fondova

Ulaganje u hartije od vrednosti kojima se trguje i investicione jedinice otvorenih investicionih fondova, obuhvataju se kao finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha i vrednuju po tržišnoj (fer) vrednosti. Ova sredstva se inicijalno knjiže po fer vrednosti, a dok se naknadno vrši usklađivanje po tržišnoj (fer) vrednosti. Odstupanja koja se u tom slučaju javljaju u odnosu na knjigovodstvenu vrednost iskazuju se kao dobitci/gubici od usklađivanja hartija od vrednosti i investicionih jedinica otvorenih investicionih fondova. Dobici se javljaju kao posledica usklađivanja niže knjigovodstvene vrednosti hartija od vrednosti sa višom tržišnom (fer) vrednošću tih hartija, a gubici kao posledica usklađivanja više knjigovodstvene vrednosti hartija od vrednosti sa nižom tržišnom (fer) vrednošću tih hartija.

3.4. Prihodi od kamata

Prihodi od kamata predstavljaju prihode koje Fond ostvaruje po osnovu depozita. Prihodi od kamata se iskazuju u trenutku obračuna u skladu sa načelom uzročnosti prihoda i rashoda. Obračun i evidentiranje prihoda od kamata odnosno potraživanja Fonda po osnovu kamata vrši se na dnevnom nivou.

3.5. Troškovi naknada društvu za upravljanje

Troškovi naknada društvu za upravljanje predstavljaju naknade koje Fond plaća Društvu koje upravlja Fondom. Društvu za upravljanje Fondom plaća se naknada prilikom uplate penzijskog doprinosa koja ne može biti viša od 2.7% tih uplata i naknada za upravljanje Dobrovoljnim penzijskim Fondom u procentu koji ne može biti veći od 1,25% godišnje na vrednost neto imovine fonda.

3.6. Troškovi u vezi s kupovinom, prodajom i prenosom hartija od vrednosti

Troškovi u vezi s kupovinom, prodajom i prenosom hartija od vrednosti predstavljaju troškove koji padaju na teret Fonda i odnose se na troškove koji prate ulaganje imovine Fonda. Troškovi u vezi s kupovinom, prodajom i prenosom hartija od vrednosti obuhvataju troškove Centralnog registra depo i kliring hartija od vrednosti, troškove Beogradske berze i kastodi banke koji nastaju prilikom ulaganja imovine Fonda.

3.7. Drugi prihodi/rashodi

Drugi prihodi i rashodi obuhvataju manje značajne prihode i rashode koji nastaju kao obračunska kategorija prilikom usklađivanja vrednosti imovine Fonda sa kastodi bankom.

3.8. Gotovina

Gotovina se izražava u nominalnoj vrednosti u dinarima. Iznosi gotovine na računima, koji glase na strana sredstva plaćanja, iskazuju se u dinarima, prema srednjem kursu Narodne banke Srbije koja važi na dan bilansiranja.

3.9. Potraživanja od društva za upravljanje

Potraživanja od društva za upravljanje fondom obuhvataju potraživanja za transakcione troškove kupovine, prodaje i prenosa hartija od vrednosti koje čine imovinu fonda.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I POLITIKE INVESTIRANJA (nastavak)

3.10. Finansijski instrumenti

Finansijska sredstva i obaveze se evidentiraju u bilansu stanja Fonda od momenta kada Fond postane ugovornim odredbama vezan za instrument.

Finansijska sredstva prestaju da se priznaju kada Fond izgubi kontrolu nad ugovorenim pravima nad tim instrumentima, što se dešava kada su prava korišćenja instrumenata realizovana, istekla, napuštena ili ustupljena. Finansijska obaveza prestaje da se priznaje kada Fond ispuni obavezu ili kada je obaveza plaćanja predviđena ugovorom ukinuta ili istekla.

Obveznice i trezorski zapisi

Obveznice Republike Srbije vrednuju se po fer vrednosti koja se obračunava kao prosečna dnevna cena na organizovanom tržištu ponderisana obimom trgovine. Ukoliko ovim hartijama od vrednosti nije bilo trgovanja na dan vrednovanja, fer vrednošću tih hartija smatra se njihova fer vrednost od prethodnog dana. Ukoliko u roku od 30 dana nije bilo trgovanja ovim hartijama od vrednosti fer vrednost utvrđuje se diskontovanjem tokova gotovine, pri čemu se u obračunu kao diskontna stopa koristi preovlađujuća tržišna kamatna stopa za dužničke hartije od vrednosti koje imaju isti ili približan rok dospeća i izdavaoca sa istim kreditnim rejtingom.

Depoziti kod banaka

Depoziti kod banaka predstavljaju sredstva oročena kod banaka sa sedištem u Republici Srbiji pri čemu se odvojeno prikazuju kratkoročna i dugoročno oročena sredstva, kao i sredstva oročena u dinarima i stranoj valuti. Depoziti se iskazuju inicijalno u visini deponovanih novčanih sredstava a naknadno se vrednuju po amortizovanoj vrednosti, koja se u bilansu uspeha priznaje kao prihod od kamate po osnovu deponovanih sredstava.

3.11. Otvoreni investicioni fondovi

Jedinice otvorenih investicionih fondova početno se obračunavaju na dan kupovine tih jedinica po ceni kupovine koja ne uključuje troškove kupovine ovih jedinica. Fer vrednost ovih investicionih jedinica naknadno se obračunava kao njihova poslednja poznata vrednost koju je objavilo Društvo koje upravlja otvorenim investicionim fondom.

3.12. Obaveze prema društvu za upravljanje

Obaveze prema društvu za upravljanje obuhvataju obaveze za naknadu pri uplati penzijskih doprinosa i naknadu za upravljanje. Obaveze za naknadu pri uplati penzijskih doprinosa evidentiraju se kod svake uplate, a za naknadu za upravljanje svakodnevno.

3.13. Druge obaveze iz poslovanja

Druge obaveze iz poslovanja obuhvataju obaveze po osnovu kupovine i prodaje hartija od vrednosti i to obaveze za neto cenu hartija, proviziju brokera, berze, centralnog registra, kastodi banke. Obaveze se evidentiraju sa datumom trgovanja. Takođe, druge obaveze iz poslovanja obuhvataju i obaveze za pogrešne uplate.

3.14. Obaveze po osnovu članstva

Obaveze po osnovu članstva obuhvataju obaveze proistekle iz odnosa s članovima Fonda i predstavljaju obaveze za isplatu akumuliranih sredstava.

3.15. Neto uplate – investiciona jedinica

Neto uplate podrazumevaju uplate članova Fonda za penzijske doprinose. Uplaćeni penzijski doprinosi konvertuju se u investicione jedinice istog dana kada su uplaćeni doprinosi prispeli na račun Fonda, evidentiranjem jedinica na individualnom računu člana Fonda. Ukupna vrednost svih investicionih jedinica Fonda jednaka je neto vrednosti imovine Fonda.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I POLITIKE INVESTIRANJA (nastavak)

3.15 Neto uplate – investiciona jedinica (nastavak)

Investiciona jedinica je srazmerni obračunski udeo u ukupnoj neto imovini Fonda. Vrednost investicione jedinice Fonda dobija se deljenjem neto imovine Fonda sa ukupnim brojem investicionih jedinica Fonda.

Početnu vrednost investicione jedinice Fonda odredila je NBS i iznosi RSD 1.000,00. Vrednost investicione jedinice se objavljuje u dnevnom listu „Politika“, na internet stranici Društva i na internet stranici NBS.

3.16. Obračun neto imovine fonda

Vrednost imovine fonda čini zbir vrednosti hartija od vrednosti iz portfolija Fonda, investicionih jedinica otvorenih investicionih fondova u koje je uložena imovina Fonda, nepokretnosti u vlasništvu Fonda, depozita novčanih sredstava Fonda kod banaka i potraživanja Fonda — obračunatih prema poštenoj (fer) vrednosti, koja se određuje u skladu s međunarodnim standardima i odlukom NBS o proceni i obračunavanju tržišne i neto vrednosti dobrovoljnog penzijskog fonda i utvrđivanju jedinstvene početne vrednosti investicione jedinice. Neto vrednost imovine Fonda jednaka je razlici vrednosti imovine Fonda i obaveza na isti dan, odnosno proizvodu broja investicionih jedinica Fonda i vrednosti investicione jedinice.

Fer vrednost hartija od vrednosti koje čine imovinu Fonda početno se obračunava na dan trgovanja po ceni kupovine, koja ne uključuje troškove kupovine i prenosa tih hartija. Izuzetno, fer vrednost hartija od vrednosti za koje do dana saldiranja nisu poznati njihova cena ili broj — obračunava se na dan saldiranja.

Fer vrednost hartija od vrednosti koje izdaju Narodna banka Srbije, Republika Srbija, autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave u Republici Srbiji i druga pravna lica uz garanciju Republike Srbije, kao i za hartije od vrednosti koje izdaju međunarodne finansijske institucije u Republici Srbiji i pravna lica sa sedištem u Republici Srbiji obračunava se kao prosečna dnevna cena na organizovanom tržištu u Republici Srbiji ponderisana obimom trgovine tim hartijama na dan određivanja fer vrednosti. Ako na dan vrednovanja nije bilo transakcija ovim hartijama od vrednosti — fer vrednošću tih hartija smatra se njihova fer vrednost obračunata prethodnog dana.

U slučaju da u toku 30 uzastopnih dana nije bilo trgovanja ovim hartijama od vrednosti ili se njima ne trguje na organizovanom tržištu u Republici Srbiji, fer vrednost tih hartija se obračunava na sledeći način:

- za dužničke hartije od vrednosti - diskontovanjem tokova gotovine, pri čemu se u obračunu kao diskontna stopa koristi preovlađujuća tržišna kamatna stopa za te hartije, odnosno za dužničke hartije od vrednosti koje imaju isti ili približan rok dospeća i isti kreditni rejting;
- za akcije - fer vrednošću smatra se cena niža od sledeće dve:
 1. knjigovodstvena vrednost akcije,
 2. poslednja poznata cena akcije;
- za depozitne potvrde - fer vrednošću smatra se cena niža od sledeće dve:
 1. cena po kojoj se depozitne potvrde mogu zameniti za hartije od vrednosti čiji su one ekvivalent,
 2. poslednja poznata cena depozitne potvrde.

Za hartije od vrednosti koje izdaju strane države, međunarodne finansijske institucije izvan Republike Srbije ili strana pravna lica, fer vrednošću tih hartija smatra se:

- za dužničke hartije od vrednosti - poslednja ponuđena cena koja je službeno kotirana na finansijskom informativnom servisu;
- za akcije, odnosno za depozitne potvrde - poslednja ponuđena cena na berzi koja je utvrđena kao primarni izvor cene za tu hartiju i koja je službeno kotirana na finansijskom informativnom servisu.

Ako se ovim hartijama od vrednosti nije trgovalo na dan vrednovanja — fer vrednošću tih hartija smatra se njihova fer vrednost od prethodnog dana.

U slučaju da u toku 30 uzastopnih dana nije bilo trgovanja ovim hartijama od vrednosti ili se njima ne trguje na organizovanom tržištu, fer vrednost tih hartija se obračunava na sledeći način:

- za dužničke hartije od vrednosti - diskontovanjem tokova gotovine, pri čemu se u obračunu kao diskontna stopa koristi preovlađujuća tržišna kamatna stopa za te hartije, odnosno za dužničke hartije od vrednosti koje imaju isti ili približan rok dospeća i isti kreditni rejting;

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I POLITIKE INVESTIRANJA (nastavak)

3.16 Obračun neto imovine fonda (nastavak)

— za akcije - fer vrednošću smatra se cena niža od sledeće dve:

1. knjigovodstvena vrednost akcije,
2. poslednja poznata cena akcije;

— za depozitne potvrde - fer vrednošću smatra se cena niža od sledeće dve:

1. cena po kojoj se depozitne potvrde mogu zameniti za hartije od vrednosti čiji su one ekvivalent,
2. poslednja poznata cena depozitne potvrde.

Fer vrednost novčanih depozita kod banaka obračunava se u skladu sa stanjem na njihovom računu, uključujući obračunatu a nedospelu kamatu.

Fer vrednost nepokretnosti u koje se ulaže imovina Fonda obračunava se na osnovu njihove vrednosti koju proceni ovlašćeni procenjivač, u skladu sa zakonom, pri čemu ta procena ne može biti starija od 60 dana od dana ovog obračunavanja. Pri ovoj proceni prinosna metoda mora biti zastupljena sa ponderom od najmanje 30%.

Fer vrednost investicionih jedinica otvorenih investicionih fondova koje čine imovinu fonda početno se obračunava na dan kupovine tih jedinica po ceni kupovine koja ne uključuje troškove kupovine ovih jedinica. Fer vrednost ovih investicionih jedinica naknadno se obračunava kao njihova poslednja poznata vrednost koju je objavilo društvo koje upravlja otvorenim investicionim fondom.

Vrednost imovine Fonda koja je iskazana u stranoj valuti preračunava se u dinarsku protivvrednost, po srednjem kursu NBS na dan obračuna.

3.17. Porezi i doprinosi

Fond nije obveznik poreza na dobit niti poreza na dodatu vrednost.

Osnovica doprinosa za zaposlene i za poslodavca jeste i penzijski doprinos u Fond koji poslodavac plaća na teret sopstvenih sredstava za zaposlene – članove Fonda, iznad iznosa od 7,529.00 dinara mesečno. Ne plaća se porez na zarade na penzijski doprinos u Fond koji poslodavac plaća na teret sopstvenih sredstava za zaposlene – članove Fonda, najviše do 7,529.00 dinara mesečno. Osnovicu za porez na zarade čini isplaćena, odnosno ostvarena zarada.

Ne plaća se porez na zarade na penzijski doprinos u Fond koji poslodavac obustavlja i plaća iz zarade zaposlenog – članova Fonda, ukupno najviše do 7,529.00 dinara mesečno.

4. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE

Fer vrednost finansijskih instrumenata

Fer vrednost finansijskih instrumenata za koje ne postoji aktivno tržište je određena primenom odgovarajućih metoda procene. Društvo primenjuje profesionalni sud i uspostavljenu poslovnu praksu prilikom izbora odgovarajućih metoda i pretpostavki. Metode korišćenje za utvrđivanje fer vrednosti finansijskih instrumenata su prikazane u napomeni 3.16 uz ove finansijske izveštaje.

5. NETO DOBICI/GUBICI OD PRODAJE HARTIJA OD VREDNOSTI I INVESTICIONIH JEDINICA OTVORENIH INVESTICIONIH FONDOVA

	U hiljadama dinara	
	2023.	2022.
Dobici od prodaje obveznica	-	11.015
Gubici od prodaje obveznica	-	(30.990)
Dobici od prodaje investicionih jedinica otvorenih investicionih fondova	-	230
	-	(19.745)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

5. NETO DOBICI/GUBICI OD PRODAJE HARTIJA OD VREDNOSTI I INVESTICIONIH JEDINICA OTVORENIH INVESTICIONIH FONDOVA (nastavak)

U toku 2023. godine nije bilo prodaja državnih obveznica budući da se rast kamatnih stopa stabilizovao u odnosu na prethodnu godinu.

6. NETO DOBICI/GUBICI OD USKLAĐIVANJA VREDNOSTI HARTIJA OD VREDNOSTI I INVESTICIONIH JEDINICA OTVORENIH INVESTICIONIH FONDOVA

	U hiljadama dinara	
	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Dobici od usklađivanja vrednosti obveznica	546.674	946.728
Gubici od usklađivanja vrednosti obveznica	(226.907)	(1.312.713)
Dobici od usklađivanja vrednosti investicionih jedinica otvorenih investicionih fondova	-	-
Gubici od usklađivanja vrednosti investicionih jedinica otvorenih investicionih fondova	-	-
	<u>319.767</u>	<u>(365.985)</u>

Kretanja na finansijskom tržištu tokom 2023.godine su daleko bolja u odnosu na 2022. godinu kada je tržište hartija od vrednost bilo pogođeno krizom u Ukrajini. Došlo je blagog oporavka i stabilizacije tržišta koje se i vidi u samom rezultatu koji oslikava kretanje cena dužničkih hartija od vrednosti. Gubici od usklađivanja su značajno manji nego tokom 2022. godine ali su manji i dobici što govori da je došlo do stabilizacije tržišta i da postoji pozitivan trend.

7. NETO POZITIVNE/NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE

	U hiljadama dinara	
	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Pozitivne kursne razlike	12.228	18.688
Negativne kursne razlike	(14.609)	(22.916)
	<u>(2.381)</u>	<u>(4.228)</u>

8. PRIHODI OD KAMATA

	U hiljadama dinara	
	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Prihodi od kamata na depozite kod banaka	37.600	18.580
	<u>37.600</u>	<u>18.580</u>

Prihodi od kamata su u 2023. godini veći u odnosu na 2022. godinu iz razloga što su za oročene depozite ugovorene varijabilne kamatne stope koje su vezane za referentnu kamatnu stopu Narodne banke Srbije . Depoziti su u 2023. godini oročavani po znatno višim kamatnim stopama nego tokom 2022.

9. TROŠKOVI NAKNADA DRUŠTVU ZA UPRAVLJANJE

	U hiljadama dinara	
	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Naknada za upravljanje fondom	<u>70.581</u>	<u>73.259</u>

Naknada za upravljanje fondom se obračunava na obračunsku vrednost neto imovine fonda u procentu od 1,25% godišnje. Naknada se obračunava na kraju svakog dana tako što se iznos od 1,25% obračunske neto vrednosti imovine fonda deli sa 365,25.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

10. DRUGI PRIHODI

	U hiljadama dinara	
	2023.	2022.
Drugi prihodi	2	5
	<u>2</u>	<u>5</u>

11. TROŠKOVI U VEZI S KUPOVINOM, PRODAJOM I PRENOSOM HARTIJA OD VREDNOSTI

	U hiljadama dinara	
	2023.	2022.
Troškovi usluga centralnog registra, depoa i kliringa hartija od vrednosti	129	150
Troškovi berze	5	-
	<u>134</u>	<u>150</u>

Troškovi usluga centralnog registra 129 hiljada dinara i troškovi berze od 5 hiljada dinara nastali su u vezi sa kupovinom hartija od vrednosti, odnosno dospeća kupona hartija od vrednosti.

12. GOTOVINA

	U hiljadama dinara	
	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Gotovina u dinarima	44.140	15.791
Gotovina u stranoj valuti	25.505	198
	<u>69.645</u>	<u>15.989</u>

Gotovina u dinarima i stranoj valuti nalazi se kod kastodi banke OTP Banka Srbija a.d. Novi Sad. Gotovina je na 31. decembar 2023. veća nego na 31. decembar 2022. godine zbog ugovorene avista kamate na novčanim računim čime Fond ostvaruje dodatni prihod koji je veći nego ulaganjem u hartije od vrednosti, tako da je Fond deo dospelih kupona dugovornih hartija od vrednosti držao na računima a nije investirao.

13. POTRAŽIVANJA OD DRUŠTVA ZA UPRAVLJANJE I DRUGA POTRAŽIVANJA

	U hiljadama dinara	
	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Potraživanja od društva za upravljanje	6	6
Druga potraživanja	246	23
	<u>252</u>	<u>29</u>

14. HARTIJE OD VREDNOSTI MEĐUNARODNIH FINANSIJSKIH INSTITUCIJA, DRŽAVA I CENTRALNIH BANAKA

	U hiljadama dinara	
	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Obveznice koje se vrednuju po fer vrednosti:		
Kuponske obveznice Republike Srbije RSD	3.420.375	3.134.784
Kuponske obveznice Republike Srbije EUR	1.744.657	1.796.722
	<u>5.165.032</u>	<u>4.931.506</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

14. HARTIJE OD VREDNOSTI MEĐUNARODNIH FINANSIJSKIH INSTITUCIJA, DRŽAVA I CENTRALNIH BANAKA (nastavak)

Hartija od vrednosti	Izdavalac	Ročna struktura			Kamatna stopa	Kreditni rejting u momentu ulaganja	Vrednost na dan 31.12.2023.
		Do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Preko 1 godine			
Kuponske obveznice sa fiksnim kuponom	Republika Srbija	-	320.578	4.844.454	Promenljiva	BB+	5.165.032
Ukupno							5.165.032

Kreditni rejting kuponskih obveznica Republike Srbije na dan bilansa je BB+. Kreditni rejting Republike Srbije je u avgustu 2023.godine (Fitch Ratings) odnosno oktobru 2023. godine (Standard and Poor's) potvrđen na nivou BB+ sa stabilnim/pozitivnim izgledima, dok je od strane rejting agencije Moody's Investors Service takođe u septembru 2023.godine potvrđen na nivou Ba2 sa stabilnim izgledima. Sve kuponske obveznice Republike Srbije kupljene u prethodnom periodu imale su isti rejting. Efektivne kamatne stope na dan bilansa su bile u rasponu od 4,80%-6,30% za dinarske, dok su na eurske bile u rasponu od 0,45%-3,60%.

Hartija od vrednosti	Izdavalac	Ročna struktura			Kamatna stopa	Kreditni rejting u momentu ulaganja	Vrednost na dan 31.12.2022
		Do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Preko 1 godine			
Kuponske obveznice sa fiksnim kuponom	Republika Srbija	-	-	4.931.506	Promenljiva	BB+	4.931.506
Ukupno							4.931.506

15. OTVORENI INVESTICIONI FONDOVI

	hiljadama dinara	
	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Investicione jedinice UCITS Raiffeisen Cash otvorenog investicionog fonda	1	1
Investicione jedinice UCITS KomBank Novčani fond otvorenog investicionog fonda	1	1
	2	2

Prinosi otvorenog investicionog UCITS fonda Raiffeisen CASH::

- Za period od 31.12.2022. - 31.12.2023. ostvaren je prinos od 4,40%.
- Za period od 31.12.2018. – 31.12.2023. ostvaren je prinos od 2,18%
- Za period od početka poslovanja do 31.12.2023. ostvaren je prinos od 5,88%.

Prinosi otvorenog investicionog fonda UCITS KomBank novčani fond:

- Godišnja stopa prinosa fonda za period od 31.12.2022. do 31.12.2023. iznosi 4,73%
- Za period od 31.12.2018. – 31.12.2023. ostvaren je prinos od 2,54%
- Za period od početka poslovanja do 31.12.2023. ostvaren je prinos od 4,22%.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

16. DEPOZITI KOD BANKA

	U hiljadama dinara	
	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Kratkoročno oročeni depoziti kod banaka u dinarima	321.147	336.224
Dugoročno oročeni depoziti kod banaka u dinarima	140.000	210.000
Dugoročno oročeni depoziti kod banaka u devizama	76.162	76.260
	537.310	622.504

Na dan 31.12.2023.godine u imovini Fonda nalaze se depoziti oročeni kod Halkbank a.d. Beograd, 3BANK a.d. Novi Sad, Addiko banka a.d. Beograd, Aik Banka a.d. Beograd i Eurobank Direktna a.d. Beograd (po kamatnoj stopi 2,30% za eure i 2,70%-9,70% za dinare).

Budući da prema Odluci o kontnom okviru i sadržini računa o kontnom okviru za dobrovoljne penzijske fondove nije definisan kontno na kome će se knjižiti gotovinski ekvivalenti, Društvo je depozite čija je ročnost kraća od tri meseca iskazalo u okviru pozicije Kratkoročno oročeni depoziti u dinarima. Na dan 31.12.2023. iznos depozita koji dospevaju u roku kraćem od tri meseca bio je 80.000 hiljada dinara (31.12.2022: 50,934 hiljade dinara).

Naziv poslovne banke	Iznos plasmana	Ročnost	Valuta	Iznos plasmana u RSD
HALKBANK A.D. BEOGRAD	70.000.000,00	Dugoročno	RSD	75.166.000,00
3 BANKA AKCIONARSKO DRUŠTVO NOVI SAD	60.000.000,00	Dugoročno	RSD	68.171.506,85
NAŠA AIK BANKA AD BEOGRAD	650.000,00	Dugoročno	EUR	76.294.286,01
EUROBANK DIREKTNA A.D. BEOGRAD	80.000.000,00	Dugoročno	RSD	80.659.068,49
ADDIKO BANK AD BEOGRAD	80.000.000,00	Dugoročno	RSD	83.912.888,89
HALKBANK A.D. BEOGRAD	80.000.000,00	Dugoročno	RSD	81.717.555,56
EUROBANK DIREKTNA A.D. BEOGRAD	70.000.000,00	Dugoročno	RSD	71.388.876,71
Ukupno				537.310.182,51

17. OBAVEZE

	U hiljadama dinara	
	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Obaveze prema društvu za upravljanje fondom	6.941	6.787
Druge obaveze iz poslovanja	1	-
Obaveze po osnovu članstva	266	143
	7.208	6.930

Visina ulazne naknade pri uplati penzijskih doprinosa definisana je važećim Pravilnikom o tarifi Društva za Fond, dok se naknada za upravljanje koja predstavlja naknadu za usluge Društvu za upravljanje fondom obračunava u procentu od 1,25% godišnje od vrednosti imovine fonda.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

18. NETO UPLATE I VREDNOST INVESTICIONE JEDINICE

	U hiljadama dinara	
	31. decembar	31. decembar
	2023.	2022.
	<u> </u>	<u> </u>
Neto imovina na dan 1. januara	5.563.100	6.170.050
Dobitak/(Gubitak) tekuće godine	284.273	(444.782)
Uplate članova	170.201	173.258
Uplate poslodavaca	148.863	148.921
Uplate drugih fondova po osnovu promene članstva	13.306	34.394
Programirane isplate	(47.008)	(69.147)
Jednokratne isplate	(290.582)	(373.776)
Isplate drugim fondovima po osnovu promene članstva	(53.490)	(57.541)
Isplate po drugim osnovama	<u>(23.630)</u>	<u>(18.277)</u>
Neto povećanje neto imovine	201.933	-
Neto smanjenje neto imovine	<u>-</u>	<u>(606.950)</u>
Neto imovina na dan 31. decembra	<u>5.765.033</u>	<u>5.563.100</u>

Neto imovina Fonda na dan 31.12.2023. godine iznosi 5.765.033 hiljada dinara, dok na dan 31.12.2022. godine iznosila je 5.563.100 hiljada dinara što predstavlja povećanje u iznosu od 201.933 hiljada dinara. Broj investicionih jedinica na dan 31.12.2023. godine iznosio je 2.174.196,96851, dok je na dan 31.12.2022. godine iznosio 2.206.458,10432 što predstavlja smanjenje u iznosu od 32.261,13581

Vrednost investicione jedinice se izračunava deljenjem neto imovine fonda i ukupnog broja investicionih jedinica fonda. Vrednost na dan 31.12.2023. godine iznosila je 2.651,56882 dinara, dok je na dan 31.12.2022. godine iznosila 2.521,28033 dinara.

19. POLITIKE UPRAVLJANJA RIZICIMA

Rizici predstavljaju verovatnoću nastanka negativnih efekata na poslovni i finansijski položaj Fonda, odnosno Društva za upravljanje Fondom.

Društvo je sledećim internim aktima uredio sistem upravljanja rizicima koji se javljaju u njegovom poslovanju:

- Pravilnik za upravljanje rizicima u Društvu,
- Procedura za upravljanje rizicima,
- Procedura za upravljanje finansijskim rizicima,
- Procedura za upravljanje operativnim rizicima,
- Procedura za upravljanje penzijskim rizicima i
- Procedura za upravljanje eksternim rizicima,

Navedenim Pravilnikom i Procedurama Društvo je obezbedilo efektivno identifikovanje, merenje i kontrolu, kao i upravljanje rizicima koji mogu uticati na poslovanje Fonda, odnosno Društva za upravljanje Fondom, a koji obuhvata sledeće vrste rizika:

- A. finansijski rizik,
- B. operativni rizik,
- C. penzijski rizik i
- D. eksterni rizik.

U okviru finansijskih rizika razlikujemo sledeće kategorije:

- A1. Tržišni rizik
- A2. Rizik likvidnosti
- A3. Kreditni rizik

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

19. POLITIKE UPRAVLJANJA RIZICIMA (nastavak)

A. FINANSIJSKI RIZIK

A1. Tržišni rizik

Predstavlja verovatnoću nastanka negativnih efekata na vrednost imovine Fonda uzrokovanih promenama na tržištu i posebno obuhvata sledeće rizike:

- a) rizik promene kamatnih stopa,
- b) rizik promene cena hartija od vrednosti,
- c) valutni rizik.

Društvo vrši kontrolu tržišnog rizika na osnovu kvalitativne i kvantitativne metode.

Kvalitativna metoda

- Kontrola sistemskog rizika kojima je izložena imovina Fonda
- Kontrola rizika pojedinih investicija
- Način provere parametara kontrole rizika
- Formiranje i evidentiranje baze podataka značajnih za kontrolu tržišnog rizika

Kvantitativna metoda

Izračunavanje tržišnog rizika ukupnog portfolija, kao i pojedinih klasa aktive u okviru portfolia vrši se putem VaR (Value at Risk – vrednost imovine pod rizikom) pokazatelja. Kvantitativna rizičnost fonda, merena VaR-om, izračunava se kao iznos gubitka koji u određenom vremenskom periodu i sa definisanim nivoom poverenja neće biti premašen.

Donošenje investicionih odluka

Društvo donosi investicione odluke u skladu sa Zakonom i usvojenom investicionom politikom Fonda. Investicione odluke donosi investicioni odbor kojim predsedava portfolio menadžer i operativno ih sprovodi. Investiciona politika Fonda je usmerena ka likvidnijim i stabilnijim finansijskim instrumentima sa umerenim stopama prinosa i nižim stopama rizika poštujući ograničenja nametnuta odlukom Narodne Banke Srbije.

a) Rizik od promene kamatnih stopa

Fond je izložen raznim rizicima koji kroz efekte promena visine tržišnih kamatnih stopa, deluje na njegov finansijski položaj. Efekat promene kamatne stope je blisko povezan sa rizikom reinvestiranja. U slučaju promene kamatne stope na finansijskom tržištu može doći do promene cena hartija od vrednosti koje se nalaze u portfoliju fonda. Kretanje kamatnih stopa se vezuje za kretanje referentne kamatne stope, odnosno planirane targetirane stope inflacije u budućim dužim ili kraćim vremenskim intervalima.

Za merenje kamatnog rizika Društvo koristi Value-at-Risk kalkulaciju. Vrednost pod rizikom (VaR value at risk) — izračunava se dnevno i podrazumeva najveće umanjeње vrednosti imovine Fonda u intervalu

poverenja od 99%. Vrednost pod rizikom izražava se i kao procenat vrednosti neto imovine Fonda. Podaci na osnovu kojih se obračunava vrednost pod rizikom moraju obuhvatati period od najmanje jedne godine.

Investicionom politikom Fonda propisani su okviri u kojima se može kretati VaR. S obzirom da Fond pretežno ulaže sredstva u dužničke hartije od vrednosti čija cena nije podložna čestim fluktuacijama VaR portfolia je nizak. U nastavku je pregled VaR-a na 31.12.2023. i poređenje sa limitima predviđenim investicionom politikom Fonda. Ukupan rizik portfolia meri se pomoću VaR-a sa nivoom poverenja od 99% i maksimalno prihvatljiv nivo je 1,5% mereno na osnovu serija podataka iz poslednjih godinu dana.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

19. POLITIKE UPRAVLJANJA RIZICIMA (Nastavak)

a) Rizik od promene kamatnih stopa (Nastavak)

Klasa investicija	VaR po investicionoj politici	VaR
Državni dug	-1,80%	-0,34%
Ostalo	-5,00%	0,01%
Ukupno	-1,50%	-0,31%

Ostale klase investicija obuhvataju ulaganje u investicione jedinice otvorenih investicionih fondova.

Izloženost riziku od promene kamatnih stopa na dan 31. decembar 2023. godine je prikazana u sledećoj tabeli:

Na dan 31. decembar 2023. godine	U hiljadama dinara		
	Kamatonosno	Nekamatonosno	Ukupno
IMOVINA			
Gotovina	69.645	-	69.645
Potraživanja od rduštva za upravljanje	-	6	6
Druga potraživanja	-	246	246
Hartije od vrednosti međunarodnih finansijskih institucija, država i centralnih	5.165.032	-	5.165.032
Depoziti kod banaka	537.310	-	537.310
Otvoreni investicioni fondovi	-	2	2
Ukupna imovina	5.771.987	254	5.772.241
OBAVEZE			
Obaveze prema društvu za upravljanje	-	6.941	6.941
Druge obaveze iz poslovanja	-	1	1
Obaveze po osnovu članstva	-	266	266
Ukupne obaveze	-	7.208	7.208
NETO IMOVINA			
Neto uplate	-	2.830.167	2.830.167
Dobitak tekuće godine	-	284.273	284.273
Neraspoređeni dobitak	-	3.105.838	3.105.838
Gubitak ranijih godina	-	(455.245)	(455.245)
Ukupna neto imovina	-	5.765.033	5.765.033
Neto izloženost riziku od promene od kamatnih stopa:			
- 31. decembar 2023. godine	5.771.987	(5.771.987)	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

19. POLITIKE UPRAVLJANJA RIZICIMA (Nastavak)

a) Rizik od promene kamatnih stopa (Nastavak)

Izloženost riziku od promene kamatnih stopa na dan 31. decembar 2022. godine je prikazana u sledećoj tabeli:

Na dan 31. decembar 2022. godine	U hiljadama dinara		
	Kamatonosno	Nekamatonosno	Ukupno
IMOVINA			
Gotovina	15.989	-	15.989
Potraživanja od društva za upravljanje	-	6	6
Druga potraživanja	-	23	23
Hartije od vrednosti međunarodnih finansijskih institucija, država i centralnih	4.931.506	-	4.931.506
Depoziti kod banaka	622.504	-	622.504
Otvoreni investicioni fondovi	-	2	2
Ukupna imovina	5.569.999	31	5.570.030
OBAVEZE			
Obaveze prema društvu za upravljanje	-	6.787	6.787
Obaveze po osnovu članstva	-	143	143
Ukupne obaveze	-	6.930	6.930
NETO IMOVINA			
Neto uplate	-	2.912.507	2.912.507
Neraspoređeni dobitak	-	3.105.838	3.105.838
Gubitak tekuće godine	-	(444.782)	(444.782)
Gubitak ranijih godina	-	(10.463)	(10.463)
Ukupna neto imovina	-	5.563.100	5.563.100
Neto izloženost riziku od promene od kamatnih stopa:			
- 31. decembar 2022. godine	5.569.999	(5.569.999)	-

Izloženost riziku od promene kamatnih stopa na dan 31. decembar prikazana prema vrsti kamatne stope data je u sledećoj tabeli:

	U hiljadama dinara	
	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Finansijska sredstva		
<i>Nekamatonosna</i>		
Potraživanja	252	29
Gotovina	-	-
Otvoreni investicioni fondovi	2	2
	254	31
<i>Fiksna kamatna stopa</i>		
Depoziti kod banaka	388.480	354.623
	388.480	354.623
<i>Varijabilna kamatna stopa</i>		
HoV međunarodnih institucija, država i centralnih banaka	5.165.032	4.931.506
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	69.645	15.989
Depoziti kod banaka	148.830	267.881
	5.383.507	5.215.376
	5.772.241	5.570.030
Finansijske obaveze		
<i>Nekamatonosne</i>		
Obaveze prema društvu za upravljanje	6.941	6.787
Obaveze po osnovu članstva	266	143
Druge obaveze iz poslovanja	1	-
	7.208	6.930

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

19. POLITIKE UPRAVLJANJA RIZICIMA (Nastavak)

a) Rizik od promene kamatnih stopa (Nastavak)

Rizik promena u cenama hartija od vrednosti i nepokretnosti predstavlja rizik koji se odnosi na potencijalne gubitke usled nepovoljnih kretanja cena hartija od vrednosti i nepokretnosti koje fond ima u svom portfoliju

Za merenje ovog rizika Društvo koristi Value-at-Risk kalkulaciju. Vrednost pod rizikom (VaR value at risk) — izračunava se dnevno i podrazumeva najveće umanjeње vrednosti imovine Fonda u intervalu poverenja od 99%. Vrednost pod rizikom izražava se i kao procenat vrednosti neto imovine Fonda. Podaci na osnovu kojih se obračunava vrednost pod rizikom moraju obuhvatati period od najmanje jedne godine.

Investicionom politikom Fonda propisani su okviri u kojima se može kretati VaR. S obzirom da Fond pretežno ulaže sredstva u dužničke hartije od vrednosti čija cena nije podložna čestim fluktuacijama VaR portfolia je nizak. U nastavku je prilog VaR-a na 31.12.2023. i poređenje sa limitima predviđenim investicionom politikom Fonda. Ukupan rizik portfolia meri se pomoću VaR-a sa nivoom poverenja od 99% i maksimalno prihvatljiv nivo je 1,5% mereno na osnovu serija podataka iz poslednjih godinu dana.

b) Rizik promena cena hartija od vrednosti

Klasa investicija	VaR po investicionoj politici	VaR
Državni dug	-1,80%	-0,34%
Ostalo	-5,00%	-0,01%
Ukupno	-1,50%	-0,31%

Ostale klase investicija obuhvataju ulaganje u investicione jedinice otvorenih investicionih fondova. Odluka o ulaganjima u hartije od vrednosti se donosi na bazi analiza u skladu sa Procedurom rada sektora za investiranje.

U sledećoj tabeli prikazana je izloženost po pozicijama u portfelju:

Na dan 31. decembar 2023. godine	U hiljadama dinara	
	Iznos	U % od neto imovine
Hartije od vrednosti međunarodnih finansijskih institucija, država i centralnih	5.165.032	89,48%
Otvoreni investicioni fondovi	2	0,00%
Imovina izložena riziku promene cene HoV	5.165.034	89,48%

Na dan 31. decembar 2022. godine	U hiljadama dinara	
	Iznos	U % od neto imovine
Hartije od vrednosti međunarodnih finansijskih institucija, država i centralnih	4.931.506	88,54%
Otvoreni investicioni fondovi	2	0,00%
Imovina izložena riziku promene cene HoV	4.931.508	88,54%

c) Valutni rizik

Fond ima mogućnost investiranja sredstava u finansijske instrumente koji su denominovani u domaćoj i stranoj valuti. S obzirom da se celokupna imovina fonda iskazuje u domaćoj valuti, valutni rizik je prisutan i odnosi se na promenu deviznog kursa tokom perioda u kom se u portfelju nalaze hartije emitovane u stranoj valuti. U skladu sa tim, postoji niz mera koje se primenjuju kako bi se ovaj rizik smanjio (praćenje istorijskog kretanja deviznog kursa, praćenje aktivnosti na međubankarskom deviznom tržištu, analiza kretanja referentnih kamatnih stopa, primena fundamentalne i tehničke analize). Tokom 2023. godine nije bilo značajnijih oscilacija kursa. Promena kursa evra u odnosu na dinar tokom 2023.godine iznosila je 0,00% što nije uticalo na povećanje valutnog rizika.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

19. POLITIKE UPRAVLJANJA RIZICIMA (Nastavak)

c) Valutni rizik (nastavak)

U narednoj tabeli dat je prikaz imovine Fonda koja je investirana u EUR valuti (u hiljadama dinara) primenom srednjeg deviznog kursa na dan 31.12.2023. godine.

Naredna tabela prikazuje neto valutnu poziciju imovine i obaveza Fonda na dan 31. decembra 2023. godine:

Na dan 31. decembra 2023. godine	U hiljadama dinara		
	EUR	RSD	Ukupno
IMOVINA			
Gotovina	25.505	44.140	69.645
Potraživanja od društva za upravljanje	-	6	6
Druga potraživanja	-	246	246
Hartije od vrednosti međunarodnih institucija, država i centralnih banaka	1.744.657	3.420.375	5.165.032
Otvoreni investicioni fondovi	-	2	2
Depoziti kod banka	76.294	461.016	537.310
Ukupna imovina	1.846.456	3.925.785	5.772.241
OBAVEZE			
Obaveze prema društvu za upravljanje	-	6.941	6.941
Druge obaveze iz poslovanja	-	1	1
Obaveze po osnovu članstva	-	266	266
Ukupne obaveze	-	7.208	7.208
NETO IMOVINA			
Neto uplate	-	2.912.507	2.912.507
Akumulirani dobitak	-	3.105.838	3.105.838
Dobitak tekuće godine	-	284.273	284.273
Gubitak ranijih godina	-	(455.245)	(455.245)
Ukupna neto imovina	-	5.765.033	5.765.033
Neto izloženost valutnom riziku:			
- 31. decembar 2023. godine	1.846.456	(1.846.456)	-

Naredna tabela prikazuje neto valutnu poziciju imovine i obaveza Fonda na dan 31. decembra 2022. godine:

Na dan 31. decembra 2022. godine	U hiljadama dinara		
	EUR	RSD	Ukupno
IMOVINA			
Gotovina	198	15.791	15.989
Potraživanja od društva za upravljanje	-	6	6
Druga potraživanja	-	23	23
Hartije od vrednosti međunarodnih institucija, država i centralnih banaka	1.796.722	3.134.784	4.931.506
Otvoreni investicioni fondovi	-	2	2
Depoziti kod banka	76.391	546.113	622.504
Ukupna imovina	1.873.311	3.696.719	5.570.030
OBAVEZE			
Obaveze prema društvu za upravljanje	-	6.787	6.787
Druge obaveze iz poslovanja	-	-	-
Obaveze po osnovu članstva	-	143	143
Ukupne obaveze	-	6.930	6.930
NETO IMOVINA			
Neto uplate	-	2.912.507	2.912.507
Akumulirani dobitak	-	3.105.838	3.105.838
Gubitak tekuće godine	-	(444.782)	(444.782)
Gubitak ranijih godina	-	(10.463)	(10.463)
Ukupna neto imovina	-	5.563.100	5.563.100
Neto izloženost valutnom riziku:			
- 31. decembar 2022. godine	1.873.311	(1.873.311)	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

19. POLITIKE UPRAVLJANJA RIZICIMA (Nastavak)

c) Valutni rizik (nastavak)

Neto uticaj kretanja deviznog kursa u rasponu $\pm 10\%$ na finansijski rezultat, prikazan je u sledećem pregledu:

	U hiljadama dinara	
	31.12.2023. EUR	31.12.2022. EUR
Rezultat	±184.6456	±187.331

A2. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja verovatnoću nastanka negativnih efekata na sposobnost Fonda da ispunjava svoje dospеле obaveze. Procedure za kontrolu ovog rizika posebno uređuju obavezu da Fond stalno raspolaže dovoljnim iznosom likvidnih sredstava.

A2. Rizik likvidnosti (nastavak)

Fond je izložen zahtevima za povlačenje sredstava od strane članova, koji utiču na verovatnoću nastanka negativnih efekata na sposobnost Fonda da ispunjava svoje dospеле obaveze. Zbog toga Društvo redovno prati rizik likvidnosti i sredstva Fonda ulaže na način da, uz ostvarenje maksimalne stope prinosa u odnosu na tržišne mogućnosti i sigurnost ulaganja, u svakom trenutku odgovori na sve zahteve za povlačenje sredstava svojih članova.

Portfolio menadžer svakodnevno razmatra izveštaj o stanju sredstava na tekućem računu, dospeća depozita ili obveznica (glavnice i/ ili kupona), pristiglih zahteva za isplatu kao i troškova koje fond ima i na osnovu toga definiše dnevnu likvidnost i određuje potencijalni iznos za investiranje. Pored toga, na svakom sastanku investicionog odbora definiše se rezerva likvidnosti koja predstavlja iznos gotovine (po potrebi mogu biti i investicione jedinice otvorenih investicionih fondova) koja se u narednih mesec dana (do dana održavanja narednog investicionog odbora) mora držati na računu i ne može biti predmet investiranja

U niže navedenoj tabeli prikazana je imovina i obaveze Fonda po grupisanim pozicijama u skladu sa rokovima dospeća od datuma bilansa prema preostalom roku dospeća na dan 31. decembra 2023. godine:

Na dan 31. decembra 2023. godine	Do mesec dana	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	U hiljadama dinara	
				Preko 1 godine	Ukupno
IMOVINA					
Gotovina	69.645	-	-	-	69.645
Potraživanja od društva za upravljanje	6	-	-	-	6
Druga potraživanja	246	-	-	-	246
Hartije od vrednosti međunarodnih institucija, država i centralnih banaka	-	-	320.578	4.844.454	5.165.032
Otvoreni investicioni fondovi	2	-	-	-	2
Depoziti kod banaka	-	83.913	304.567	148.830	537.310
Ukupna imovina	69.899	83.913	625.145	4.993.284	5.772.241
OBAVEZE					
Obaveze prema društvu za upravljanje	6.941	-	-	-	6.941
Druge obaveze iz poslovanja	1	-	-	-	1
Obaveze po osnovu članstva	266	-	-	-	266
Ukune obaveze	7.208	-	-	-	7.208
NETO IMOVINA					
Neto uplate	-	-	-	2.830.507	2.830.507
Akumulirani dobitak	-	-	-	3.105.838	3.105.838
Dobitak tekuće godine	-	-	-	284.273	284.273
Gubitak ranijih godina	-	-	-	(455.245)	(455.245)
Ukupna neto imovina	-	-	-	5.765.033	5.765.033
Ročna neusklađenost:					
- 31. decembra 2023. godine	62.691	83.913	625.145	4.993.284	5.765.033

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

19. POLITIKE UPRAVLJANJA RIZICIMA (Nastavak)

A2. Rizik likvidnosti (nastavak)

Od ukupne imovine Fonda, 13,49% dospeva u periodu od 1 godine (od toga 1,21% u periodu do mesec dana, 1,45% u periodu od jednog do 3 meseca i 10,83% u periodu od 3 do 12 meseci). Imajući u vidu nivo isplata akumuliranih sredstava i realizovane transfere u druge fondove tokom godine, likvidnost u fondu je dovoljna da omogući stabilno poslovanje Fonda vodeći pri tom računa i o maksimizaciji prinosa i stopama koje se ostvaruju na ulaganja različite ročnosti.

U niže navedenoj tabeli prikazani su imovina i obaveze Fonda po grupisanim pozicijama u skladu sa rokovima dospeća od datuma bilansa prema preostalom roku dospeća na dan 31. decembra 2022. godine:

Na dan 31. decembra 2022. godine	U hiljadama dinara				
	Do mesec dana	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Preko 1 godine	Ukupno
IMOVINA					
Gotovina	15.989	-	-	-	15.989
Potraživanja od društva za upravljanje	6	-	-	-	6
Druga potraživanja	23	-	-	-	23
Hartije od vrednosti međunarodnih institucija, država i centralnih banaka	-	-	-	4.931.506	4.931.506
Otvoreni investicioni fondovi	2	-	-	-	2
Depoziti kod banaka	53.431	-	276.178	292.895	622.504
Ukupna imovina	69.451	-	276.178	5.224.401	5.570.030
OBAVEZE					
Obaveze prema društvu za upravljanje	6.787	-	-	-	6.787
Obaveze po osnovu članstva	143	-	-	-	143
Ukune obaveze	6.930	-	-	-	6.930
NETO IMOVINA					
Neto uplate	-	-	-	2.912.507	2.912.507
Akumulirani dobitak	-	-	-	3.105.838	3.105.838
Gubitak tekuće godine	-	-	-	(444.782)	(444.782)
Gubitak ranijih godina	-	-	-	(10.463)	(10.463)
Ukupna neto imovina	-	-	-	5.563.100	5.563.100
Ročna neusklađenost:					
- 31. decembra 2022. godine	62.521	-	276.178	5.224.401	5.563.100

Sve hartije od vrednosti prema proceni rukovodstava mogu biti realizovane u periodu do mesec dana obzirom na postojanje aktivnog finansijskog tržišta.

A3. Kreditni rizik

Društvo redovno prati zbivanja na finansijskim tržištima na kojima se trguje hartijama od vrednosti iz kojih se sastoji imovina Fonda i vrši selekciju izdavalaca tih instrumenata prema stepenu rizika ulaganja i očekivanim stopama prinosa prema podacima koji se prate u vremenskom periodu od najmanje tri prethodne godine i na osnovu projekcija poslovanja u narednom periodu. U tom smislu, Društvo imovinu Fonda ulaže pre svega u likvidnije i stabilnije finansijske instrumente, sa umerenim stopama prinosa, kao što su državni instrumenti.

Investicione odluke donose se u skladu sa Zakonom o dobrovoljnim penzijskim fondovima i penzijskim planovima („Sl.glasnik RS br. 85/2005 i 31/2011) , Odlukom NBS o bližim uslovima i maksimalnim visinama ulaganja imovine dobrovoljnog penzijskog fonda, kao i načinu ulaganja te imovine u inostranstvu, internim aktima i usvojenom investicionom politikom Fonda.

Downgrade risk predstavlja mogućnost da usled pada kreditnog rejtinga emitenta padne i cena obveznice.

Credit spread risk predstavlja mogućnost da cene hartija od vrednosti padnu usled promene spread-a između bezrizičnih i hartija od vrednosti u portfoliju.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

19. POLITIKE UPRAVLJANJA RIZICIMA (Nastavak)

A3. Kreditni rizik (Nastavak)

U sledećoj tabeli prikazana je izloženost kreditnom riziku:

Na dan 31. decembar 2023. godine	U hiljadama dinara	
	Iznos	U %
Gotovina	69.645	1,21%
Potraživanja od društva za upravljanje	6	0,00%
Druga potraživanja	246	0,00%
Hartije od vrednosti međunarodnih finansijskih institucija, država i centralnih banaka	5.165.032	89,48%
Otvoreni investicioni fondovi	2	0,00%
Depoziti kod banaka	537.310	9,31%
Ukupna imovina	5.772.241	100,00%

Na dan 31. decembar 2022. godine	U hiljadama dinara	
	Iznos	U %
Gotovina	15.989	0,29%
Potraživanja od društva za upravljanje	6	0,00%
Druga potraživanja	23	0,00%
Hartije od vrednosti međunarodnih finansijskih institucija, država i centralnih banaka	4.931.506	88,54%
Otvoreni investicioni fondovi	2	0,00%
Depoziti kod banaka	622.504	11,17%
Ukupna imovina	5.570.030	100,00%

B. Operativni rizik

Predstavlja verovatnoću nastanka negativnih efekata na poslovni i finansijski položaj Društva za upravljanje Fondom, odnosno Fonda, i to zbog:

- propusta u radu zaposlenih,
- neusklađenost poslovanja sa propisima,
- neadekvatnog upravljanja pravilnika i procesa
- neadekvatnog upravljanja informacionim sistemom i drugim sistemima
- nepredvidivih eksternih događaja.

Kvalitativna i kvantitativna kontrola operativnog rizika je sledeća:

Kvalitativna metoda

- Strategija čuvanja podataka potrebnih za nesmetano poslovanje društva
- Adekvatan informacioni sistem
- Identifikovanje, merenje i korektivne mere za ublažavanje operativnih rizika
- Određivanje tokova poslovanja i uspostavljanje adekvatnog sistema internih kontrola kako bi se minimizirao operativni rizik
- Kontrola rizika po pojedinim tokovima poslovanja
- Formiranje i ažuriranje baze podataka značajnih za kontrolu operativnog rizika
- Provera parametara kontrole operativnog rizika

Operativni rizik se identifikuje :

- Po organizacionim delovima,
- Po identifikovanim poslovnim aktivnostima
- Po štetnim događajima.

Svaki zaposleni u Društvu je dužan da evidentira i prijavi sve događaje i okolnosti koji mogu da dovedu ili su doveli do nastajanja negativnih efekata u propisanoj formi svom neposrednom rukovodiocu.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

19. POLITIKE UPRAVLJANJA RIZICIMA (Nastavak)

B. Operativni rizik (Nastavak)

Izveštaj o rizicima kojima je Društvo, i Fondovi kojima Društvo upravlja, izloženo u svom poslovanju razmatraju se od strane organa upravljanja svakog meseca.

Uspostavljene su interne kontrole i izvršeno razdvajanje dužnosti koje pruža razumno uveravanje da će poslovna aktivnost odvijati uredno i efikasno, a Društvo kontinuirano sprovodi unapređenje sistema internih kontrola kako bi se operativni rizici održali na minimalnom nivou.

Društvo prati i rizik usklađenosti poslovanja s propisima koji predstavlja verovatnoću nastanka negativnih efekata na položaj Društva zbog nepridržavanja propisa, a naročito propisa kojima je uređena visina kapitala Društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom i sprečavanje pranja novca. Pravilnikom o kontroli usklađenosti poslovanja sa propisima (Comptiance) Društvo je odredilo lica odgovorna za kontrolu usklađenosti poslovanja sa propisima, postupanje u slučaju identifikacije, način procene, upravljanje rizikom usklađenosti poslovanja i sprečavanja nastanka bilo kog vida štete za Društvo.

Kvantitativna metoda

Formiranje rezerve za operativni rizik na teret rashoda društva koja se određuje na osnovu procene veličine rizika, ali koja ne može iznositi manje od 0.1% ni više od 1% vrednosti neto imovine Fonda. Izvršni direktori svakog meseca, nakon razmatranja mesečnog izveštaja o operativnim rizicima i predloga Risk menadžera, usvajaju Odluku o visini rezervisanja za operativne rizike.

Na dan 31. decembar 2023. godine ovo rezervisanje u poslovnim knjigama Društva iznosi 5.765 hiljada dinara (na 31. decembar 2022. godine je iznosilo 5.563 hiljada dinara).

C. Penzijski rizici

U okviru penzijskih rizika prati se poslovanje i položaj Društva na tržištu, kao i rast i razvoj u odnosu na konkurenciju. Oni obuhvataju kategorije koje se odnose na položaj Društva na tržištu i koje se mogu izraziti kao tržišno učešće društva mereno imovinom pod upravljanjem, trendovi priliva, odliva iz društva i svi ostali podaci koji su javno dostupni. Društvo u smanjenju/izbegavanju ovog rizika koristi razne tehnike tako što prati trendove poslovanja i razvoj cele industrije.

D. Eksterni rizici

Predstavlja rizik da će se promena u okruženju negativno odraziti na poslovanje i profitabilnost Društva. U okviru ovih rizika prate se politički, regulatorni rizik, rizik poslovanja i rizik za vlasnike Društva. Merenje ovog rizika vrši se izračunavanjem visine gubitka koji mogu nastati dešavanjem nepovoljnih događaja na način da se kvantifikuje uticaj tih događaja na poslovanje Društva. Društvo prati promene u regulativi i poslovnom okruženju a sve u cilju izbegavanja/smanjenja ovih rizika.

E. Fer vrednost finansijskih sredstava i obaveza

Poslovna politika Društva je da obelodani informacije o fer vrednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije i kada se fer vrednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrednosti.

Tržišna cena, gde postoji aktivno tržište, najbolji je dokaz fer vrednosti finansijskog instrumenta. Međutim, tržišne cene nisu dostupne za niz finansijskih sredstava i obaveza koje Fond ima. Stoga, kada tržišna cena finansijskih instrumenata nije dostupna, fer vrednost sredstava i obaveza se procenjuje koristeći sadašnju vrednost ili druge tehnike vrednovanja zasnovane na trenutno preovlađujućim tržišnim uslovima. U Republici Srbiji ne postoji aktivno tržište kupovine i prodaje potraživanja i ostale finansijske aktive i pasive, pošto zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive.

Po mišljenju rukovodstva Društva, iznosi u ovim finansijskim izveštajima odražavaju vrednost koja je, u datim okolnostima, najverodostojnija i najkorisnija za potrebe izveštavanja. Rukovodstvo Društva smatra da iskazana knjigovodstvena vrednost potraživanja, nakon umanjenja za ispravku vrednosti po osnovu obezvređenja, kao i nominalna vrednost obaveza iz poslovanja, približno odražava njihovu fer vrednost. Fer vrednost je cena koja bi bila dobijena za prodaju imovine, ili plaćena za prenos obaveze u redovnoj transakciji između učesnika na tržištu na datum odmeravanja. Fer vrednost se određuje primenom raspoloživih tržišnih podataka na dan izveštavanja i modela vrednovanja koje Društvo koristi.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

19. POLITIKE UPRAVLJANJA RIZICIMA (Nastavak)

E. Fer vrednost finansijskih sredstava i obaveza (Nastavak)

Društvo pri određivanju fer vrednosti koristi sledeću hijerarhiju, koja odražava značaj inputa koji se koriste pri vrednovanju:

- Nivo 1: Kotirane tržišne cene (nemodifikovane) sa aktivnog tržišta za identičan finansijski instrument;
- Nivo 2: Modeli vrednovanja koji se baziraju na korišćenju dostupnih inputa, osim kotiranih tržišnih cena, direktno (tj. kao cene) ili indirektno (tj. izvedeni iz cena). Ova kategorija uključuje vrednovanje instrumenata uz korišćenje sledećih inputa: kotirane cene sa aktivnog tržišta sličnih instrumenata; kotirane cene za iste ili slične instrumente sa tržišta koja se ne smatraju aktivnim; ili druge tehnike vrednovanja gde su svi značajni inputi direktno ili indirektno dostupni na osnovu tržišnih podataka;
- Nivo 3: Model vrednovanja: Modeli vrednovanja koji se baziraju na korišćenju nedostupnih podataka. Ova kategorija uključuje sve finansijske instrumente gde modeli vrednovanja koriste inpute koji se ne baziraju na korišćenju dostupnih podataka i nedostupni podaci imaju značajan uticaj na vrednovanje instrumenta. Ova kategorija uključuje instrumente koji se vrednuju na bazi kotiranih cena sličnih instrumenata, gde su potrebna značajna prilagođavanja ili pretpostavke da bi se odrazila razlika između instrumenata.

U sledećoj tabeli je prikazana vrednost finansijskih instrumenata iskazanih po fer vrednosti u bilansu stanja Fonda, a merenih na osnovu različitih informacija u skladu sa hijerarhijama propisanim u okviru Politike fer vrednosti:

U hiljadama RSD	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Fer vrednost	Knjigovodstvena vrednost
31. decembar 2023. godine					
Hartije od vrednosti međunarodnih finansijskih institucija, država i centralnih banaka	1.483.099	3.681.933	-	5.165.032	5.165.032
Otvoreni investicioni fondovi	-	2	-	2	2
Ukupno	1.483.099	3.681.935	-	5.165.034	5.165.034
31. decembar 2022. godine					
Hartije od vrednosti međunarodnih finansijskih institucija, država i centralnih banaka	2.418.101	2.513.405	-	4.931.506	4.931.506
Otvoreni investicioni fondovi	-	2	-	2	2
Ukupno	2.418.101	2.513.407	-	4.931.508	4.931.508

U sledećim tabelama prikazane su fer vrednosti finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrednosti u bilansu stanja Fonda i raspoređeni su prema odgovarajućim nivoima hijerarhije fer vrednovanja.

U hiljadama RSD	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Fer vrednost	Knjigovodstvena vrednost
31. decembar 2023. godine					
Depoziti kod banaka	-	537.310	-	537.310	537.310
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	-	69.645	-	69.645	69.645
Ukupno	-	606.955	-	606.955	606.955

31. decembar 2022. godine

U hiljadama RSD	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Fer vrednost	Knjigovodstvena vrednost
Depoziti kod banaka	-	622.504	-	622.504	622.504
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	-	15.989	-	15.989	15.989
Ukupno	-	638.493	-	638.493	638.493

Fer vrednost pojedinih finansijskih instrumenata iskazanih po nominalnoj vrednosti odgovara njihovoj knjigovodstvenoj vrednosti. Ovi instrumenti obuhvataju gotovinu i depozite.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

20. USAGLAŠENOST STRUKTURE ULAGANJA SA PROPISANIM ODNOSIMA

Odlukom Narodne banke Srbije utvrđena je maksimalna visina, odnosno najveći iznosi ulaganja imovine dobrovoljnog penzijskog fonda, kao i uslovi i način na koji se imovina fonda može ulagati u inostranstvu (Napomena 1).

U novčane depozite kod jedne banke ili više međusobno povezanih banaka može se ulagati najviše 5% imovine fonda.

Ulaganje u novčane depozite kod kastodi banke i kod banke osnivača Društva, odnosno kod banke koja je direktno povezano lice sa osnivačem Društva nije dozvoljeno.

Depoziti kod baanka u iznosu od 537.310 RSD hiljada (na 31.decembar 2023) čine 9,31% od ukupne imovine Fonda (na 31.decembar 2022.godine iznosilo je 11,17%). Struktura depozita prikazana je u sledećoj tabeli:

U hiljadama RSD	2023.	%	2022.	%
Halkbank a.d. Beograd	156.884	2,72%	126.681	2,27%
3 Bank a.d. Novi Sad	68.171	1,18%	62.705	1,12%
Aik Banka a.d. Beograd	76.294	1,32%	227.943	4,09%
Addiko bank a.d. Beograd	83.913	1,45%	124.626	2,24%
Eurobank Direktna a.d. Beograd	152.048	2,64%	80.549	1,45%
Depoziti kod banka	537.310	9,31%	622.504	11,17%

Na dan 31. decembra 2023. godine struktura ulaganja Fonda je usaglašena sa propisanim kriterijumima, odnosno maksimalno propisanim iznosima pojedinačnih ulaganja u odnosu na vrednost neto imovine Fonda. U toku 2023. godine nisu zabeleženi slučajevi pasivnog odstupanja od ograničenja ulaganja imovine Fonda.

Struktura portfolija na 31. decembar 2023. godine prikazana je u sledećoj tabeli:

U hiljadama RSD	NBS u %	31.12.2023.		31.12.2022.	
		Iznos	%	Iznos	%
Gotovina	Nije definisano	69.645	1,21	15.989	0,29
Potraživanja	Nije definisano	252	0	29	0
Depoziti kod banaka	do 35%	537.310	9,31	622.504	11,17
Kuponske obveznice RS i trezorski zapisi	100%	5.165.032	89,48	4.931.506	88,54
Korporativne obveznice	do 50%	-	-	-	-
Akcije	do 40%	-	-	--	
Ukupna imovina Fonda		5.772.241	100	5.570.030	100

Na dan 31. decembar 2023. Godine, struktura ulaganja Fonda je usklađena sa zakonskim odredbama, kao i sa investicionom politikom Fonda definisanom u prospektu.

21. ANALIZA USPEŠNOSTI INVESTIRANJA I UPRAVLJANJA FONDOM

Na dan 31. decembra 2023. godine vrednost investicione jedinice iznosi 2.651,56882 dinara. Od momenta prve uplate (10. januar 2007. godine) do dana 31. decembra 2023. godine, Fond je ostvario stopu prinosa od 5,91%, na osnovu obračuna u skladu sa Odlukom o proceni i obračunavanju tržišne i neto vrednosti imovine dobrovoljnog Penzijskog Fonda i utvrđivanju jedinstvene početne vrednosti investicione jedinice i Odlukom o načinu obračunavanja prinosa dobrovoljnog penzijskog fonda. Prinos fonda za poslednjih 12 meseci (31.12.2022. - 31.12.2023.) iznosi 5,17%, dok je prosečni godišnji prinos za poslednjih pet godina 0,97%.

Tokom 2023. godine ključni indikatori domaće ekonomije imali su pozitivan trend. Međugodišnja inflacija u Srbiji iznosila je 15,1% u 2022. godini, a prema proceni Narodne banke u Srbiji u decembru 2023. godine,

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

21. ANALIZA USPEŠNOSTI INVESTIRANJA I UPRAVLJANJA FONDOM (Nastavak)

dvostruko je manja, i iznosi 7,6%. Takođe, nakon velikog skoka referentne kamatne stope sa 1% na 5% u 2022., u 2023. godini je došlo do stabilizacije pa je referentna kamatna stopa od avgusta na 6,5%. Može se zaključiti da je u 2023. došlo do pozitivnih pomaka u pravcu stabilizacije poslovnog okruženja, sa tim da je uticaj globalne ekonomske krize iz prethodne tri godine i dalje veoma snažan.

Prinos od osnivanja do 31. decembra 2023.	5,91%
Godišnji prinos za period 31. decembar 2022. - 31. decembar 2023.	5,17%
Petogodišnji prinos za period 31. decembar 2018. - 31. decembar 2023.	0,97%
Ukupan rast vrednosti investicione jedinice do 31. decembra 2023.	
Posmatrano u odnosu na prethodni dan za period 01. januar 2023. - 31. decembar 2023.:	
▪ Prosečan	
▪ Maksimalan	
▪ Minimalan	
Posmatrano u odnosu na početni dan za period 01. januar 2023. - 31. decembar 2023.:	
▪ Prosečan	
▪ Maksimalan	
▪ Minimalan	

22. ODNOSI SA POVEZANIM LICIMA

Dobrovoljni penzijski fondovi nisu pravna lica, već fondovi osnovani od strane društva za upravljanje, kao institucije za prikupljanje novčanih sredstava (uplata članova) i njihovo investiranje, a sve u cilju ostvarenja što većeg prinosa. Shodno tome Fond nema odnosa sa povezanim licima, osim sa Društvom za upravljanje koje ga je i osnovalo, a u pitanju su obaveze Fonda prema Društvu za naknade prilikom uplate doprinosa i naknadu za upravljanje (napomena 16) kao i potraživanja od strane Fonda prema Društvu za nadoknadu transakcionih troškova u vezi sa kupovinom, prodajom i prenosom hartija od vrednosti (napomena 12).

23. POTENCIJALNE I PREUZETE OBAVEZE

Na dan 31. decembar 2023. godine Društvo nije identifikovalo rizik od mogućih budućih događaja i nastupanja okolnosti koje bi mogle da se tretiraju kao potencijalne i preuzete obaveze Fonda.

24. DEVIZNI KURSEVI

Srednji kursjevi za devize, utvrđeni na međubankarskom tržištu deviza, primenjeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja u dinare, za pojedine glavne valute su bili sledeći:

	<u>31. decembra 2023.</u>	<u>31. decembra 2022.</u>
EUR	<u>117,1737</u>	<u>117,3224</u>

25. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA

Nakon dana bilansa nije bilo poslovnih događaja koja su od značaja za finansijski položaj Fonda i rezultate njegovog poslovanja na dan 31. decembar 2023. godine.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

Potpisano u ime "DDOR-Garant", Društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom a.d., Beograd:

Jelena Starčević
Lice odgovorno za sastavljanje izveštaja

Ana Anđelković
Izvršni Direktor

U Beogradu, 16.02.2024. godine